

DE BENTHEIMER LANDSCHAPEN VAN LAURA HOOGERWERF
ZIJN 'WOLLIGE GRASMACHINES'

Schapen als grasmaaiers

Zorgen dat je dieren gezond zijn is al lastig genoeg, zelfs als ze in een weide rond je huis lopen. Dus als je Bentheimer Landschappen door het hele land inzetbaar zijn als natuurlijke grasmaaiers, vraagt dat om nog meer zorgvuldigheid. Laura Hoogerwerf en Adri Lamkamp van De Wollige Grasmachines doen het nu zo'n drie jaar. En dat gaat best goed. "Je moet goed je dieren in de gaten houden."

Dat Laura Hoogerwerf schaapherder werd, was een omslag in haar leven. Haar baan in de zorg, destijds nog in Wateringen, hield op, en ze moest uitkijken naar een andere baan. "Uit een beroepskeuzetest kwam dat ik specifiek iets met schapen moest gaan doen." Ze kocht in 2007 een bordercollie, sloot zich als vrijwilliger aan bij een kudde in Haaksbergen, en reisde aanvankelijk in de weekenden heen en weer vanuit Wateringen. Met een eenjarige opleiding, naar Duits voorbeeld, werd ze klaargestoomd. Want daarvoor had ze nooit iets met schapen gedaan. "We hadden vroeger thuis wel honden en katten, dus ik ben opgegroeid met dieren. Maar schapen waren nieuw."

Grasmaaiers verhuren

Inmiddels heeft ze haar eigen idyllische plek in het Haaksbergse land, met een koppeltje van 25 'natuurlijke grasmaaiers', die in te huren zijn om gras te kortwieken. En zo reizen ze het hele land door, van golfbanen tot achtertuinen. "Afgelopen zomer zijn ze zelfs in Zandvoort aan Zee geweest. De schapen op vakantie", zegt Laura lachend.

Elke keer een andere weide vraagt wel veel aanpassingsvermogen. Vooral rondom voeding en wormmanagement. "Voordat de schapen worden afgeleverd krijgen de klanten een kleine overeenkomst waarin staat dat de dieren zijn bekapt en ontwormd en dat ze in goede gezondheid waren bij de start. Als er iets met ze aan de hand is terwijl ze ergens anders in het land staan, is het hun eerste verantwoordelijkheid een dierenarts in te schakelen." Echt nodig is het niet, zegt Adri. "Ze mankeren eigenlijk nooit wat, het gaat altijd goed." Overigens geldt dat alleen als de schapen ver weg moeten, zegt Laura. "Als ze hier in de buurt staan, gaan we zelf minstens drie keer per week langs voor controle. Je kent de dieren goed, dus je weet al snel of er wel of niet iets aan de hand is. Je doet eigenlijk veel op gevoel, door de dieren goed in de gaten te houden."

"Het ligt aan de gesteldheid van het schaap of we behandelen of niet"

Zelf mestonderzoek

Het voordeel van de werkwijze is dat de schapen altijd naar schoon gebied gaan als het gaat om wormen. Desondanks is wormmanagement een belangrijk onderdeel van haar werk, vertelt Laura. Zo doet ze zelf mestonderzoek. Dat klinkt simpel, maar daar komt behoorlijk wat bij kijken. "Je hebt allereerst een goede microscoop nodig. Dan meng je de mest met water en zout, en je telt de eitjes. Dat is nog best ingewikkeld, want graszaadjes en eitjes lijken erg op elkaar. En dan is er een bepaald aantal dat er in mag zitten." Wat ze vervolgens doet is afhankelijk van het schaap zelf. Daar komt dat goed kijken weer van pas. "Het ligt aan de gesteldheid of we behandelen of niet. Een lam ontworm je, maar bij een ooi kijken we het soms wel aan. Het schaap moet ook weerstand opbouwen."

En als er behandeld wordt, dan iedere keer met een ander middel. Daar is Laura heel stellig in. "Ik zie bij anderen soms dat er standaard wordt ontwormd en dan ook steeds met hetzelfde middel. Dan denk ik: doe dat nou niet, daar krijgen wij allemaal problemen mee." Door steeds hetzelfde middel te gebruiken worden de ongevoelige parasieten er uit geselecteerd, die zich weer kunnen vermenigvuldigen. "Ik strijd daar af en toe mee. Er wordt soms van alles standaard in gestopt, terwijl dieren daar niet altijd tegen kunnen. En daardoor worden wormen resistent."

Minder medicijnen

Een van haar opvattingen is dan ook dat er minder medicijnen gebruikt zouden moeten worden. "Zowel bij mens als dier. Laatst had een van de schapen een baarmoederontsteking, dan behandel je natuurlijk wel met antibiotica. Maar als een schaap niet lekker is, kijken we het even aan. Dan gaat ze met multivitaminen, hooi en brok op hok en kijken we de volgende dag hoe het met haar is."

reportage

Een natuurlijke manier van verzorgen, dat is waar Laura voor staat. Zo ook met voeding. "Als het weiland goed is, dan is het gewoon goed. Maar je moet goed blijven kijken." Bij twijfel is onderzoek op mineralen zinvol. Volgens de schaapherder kan het dier naar behoefte eten, omdat het ras dicht bij de natuur staat. "Het Bentheimer Landschaap is een echt oerras. Niet ingekruist of mee gerommeld. Het weet precies wat het nodig heeft om gezond te zijn."

Buiten blijven

En het liefst blijven ze het hele jaar door buiten, al kan dat niet altijd. "Daar doe je ze geen plezier mee. Veel mensen denken dat de dieren 's winters naar binnen moeten, maar dat geloof ik niet. We hebben met de schaapskudde hier weleens een test gedaan: de helft naar binnen en de helft buiten. De groep die naar binnen ging had meer problemen dan de andere groep." We moeten terug naar dieren die zichzelf kunnen verzorgen, vindt Laura. "We hebben ze wel gedomesticeerd, dus je bent er verantwoordelijk voor, maar ik denk altijd: als ze weglopen dan overleven ze het wel."

En ook als het gaat om dekken kiest ze voor een natuurlijke aanpak. Het hele jaar loopt er een ram bij de schapen. "Natuurlijk letten we wel op de bloedlijnen, maar het is altijd een verrassing wanneer een schaap drachtig is." Zo kan het voorkomen dat een ooi in juni nog aflammert, vertelt Laura. "Die heeft lol gehad, zeggen we dan." Ze snapt ook wel dat het voor grotere koppels niet zo makkelijk is. "Als je in het voorjaar de hei op moet, moet je plannen. Maar voor ons is het juist makkelijker. Als er problemen zijn met de dracht, krijgt het schaap van ons de volledige aandacht."

*"Als ze weglopen,
dan overleven ze het wel"*

Knuffelschapen

"Werken met schapen biedt zoveel mogelijkheden, dat is wel leuk", zegt Laura. Naast het grasmaaien zou ze nog 'iets met de zorg' willen doen. "Misschien iets meer knuffelschapen. Zo hadden we laatst een jongetje met ADHD en autisme dat moest huilen omdat we kwamen met een schaap. Zulke dingen zouden we misschien wel meer willen doen. Maar het schaap moet het wel leuk blijven vinden."

En het is ook niet zo romantisch als veel mensen denken, vertelt ze. "Het is best zwaar, het werk wordt vaak onderschat. Als de schapen aflammeren is dat meestal 's nachts, dan word je wakker gebeld. Maar het is superleuk, en ik zou niet anders willen. Je komt bij veel verschillende bedrijven en mensen en we krijgen veel positieve reacties. Mensen willen steeds meer natuurlijk beheer. We horen zo vaak: jammer dat de schapen weer weggaan." Adri beaamt dat. "Niet alleen bij bedrijven, maar ook bij particulieren in de tuin. Die worden wakker en zien drie weken lang die witte bolletjes bij het ontbijt. Dat geeft ook een soort oergevoel."

